

ایران به جمع تولیدکنندگان بزرگ اوپک بازگشت

تولید و سرمایه‌گذاری از جمله چالش‌های وزارت نفت دولت سیزدهم از زمان آغاز به‌کار بود که در کمتر از دو سال، با باورپذیری و تکیه بر توان داخلی، موفق به عبور از این چالش و ایستادن در کنار غول‌های تولیدکننده نفت اوپک شد.

به گزارش گروه **مشعل نیوز**، تولید نفت در سال ۱۴۰۰ حدود ۲ میلیون بشکه در روز بود و همین موضوع به تنزل جایگاه ایران در میان غول‌های نفتی جهان منجر شده بود. حل این معضل با روی کار آمدن دولت سیزدهم در اولویت قرار گرفت تا آنجا که جواد اوجی هنگام نشستن بر کرسی هدایت وزارت نفت، ضمن تشریح برنامه‌های خود در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی، اظهار کرد: حداکثر ظرفیت نفت خام و میعانات گازی پالایشگاه‌ها اکنون نزدیک به ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه است که انشاءالله کف این ظرفیت به ۳ میلیون و ۴۰۰ تا ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز می‌رسد.

وی یادآور شد: جمهوری اسلامی ایران ظرفیت مطلوبی در مخازن نفتی دارد و بیش از ۱۵۰ میلیارد بشکه نفت قابل برداشت داریم که اگر

بنا را بر تولید صیانتی از این مخازن بگذاریم ظرفیت خوبی هم در حوزه تولید خواهیم داشت که با برنامه‌های بخش بالادست، بیشک ظرف چهار تا پنج سال آینده افزایش ظرفیت تولید نفت اتفاق می‌افتد (هم در میدان‌های مشترک و هم میدان‌های مستقل) که با افزایش ظرفیت تولید می‌توانیم ظرفیت پالایشی کشور را افزایش دهیم و تضمین امنیت انرژی را پی بگیریم و در کنار آن صادرات نفت را هم داشته باشیم.

موضوعی که محسن خجسته‌مهر - مدیرعامل شرکت ملی نفت هم بر آن صحنه گذاشت و در رویداد گام معکوس بهبود بهره‌وری در عملیات حفاری عنوان کرد: ظرفیت تولید نفت ایران قبل از تحریم ۳ میلیون و ۸۳۸ هزار بشکه در روز بود، اما بعد از خروج آمریکا از برجام، این ظرفیت تولید یک میلیون بشکه افت کرد. دولت قبل بخشناه زده بود که تعمیرات اساسی را رها کنید و همین عامل موجب افت ظرفیت شد، اما با روی کار آمدن دولت سیزدهم، طی شش ماه و با هزینه‌کرد ۵۰۰ میلیون دلار، توانستیم ظرفیت تولید را به گذشته برگردانیم.

پرش از جایگاه پنجم به سوم در دولت سیزدهم

ایران از سال ۲۰۱۹ تا سه ماهه اول ۲۰۲۱، پس از کویت در جایگاه پنجم کشورهای تولید نفت اوپک قرار داشت و به ترتیب عربستان، عراق، امارات و کویت در رده‌های اول تا چهارم ایستاده بودند. در آوریل ۲۰۲۱ (فروردین - اردیبهشت) توانست با پیشی گرفتن از کویت، در جایگاه چهارمین تولیدکننده نفت اوپک قرار گیرد و از آن زمان تا اکتبر ۲۰۲۱ (مهر - آبان) این جایگاه را حفظ کرد، اما در ماه نوامبر یعنی آبان - آذرماه همان سال، بار دیگر تولید نفت کویت از ایران پیشی گرفت و در جایگاه چهارم نشست و ایران به رتبه پنجم بازگشت.

Table 5 - 7: OPEC crude oil production based on secondary sources, tb/d

Secondary sources	2021	2022	4Q22	1Q23	2Q23	Jun 23	Jul 23	Aug 23	Change Aug/Jul
Algeria	913	1,017	1,030	1,013	979	953	959	933	-26
Angola	1,123	1,140	1,084	1,062	1,106	1,114	1,175	1,115	-60
Congo	263	261	251	269	264	261	270	255	-15
Equatorial Guinea	98	84	63	53	62	66	61	67	7
Gabon	182	197	199	194	206	203	204	215	11
IR Iran	2,392	2,554	2,568	2,572	2,697	2,765	2,857	3,000	143
Iraq	4,046	4,439	4,505	4,393	4,147	4,183	4,239	4,277	38
Kuwait	2,419	2,704	2,712	2,684	2,585	2,550	2,552	2,554	2
Libya	1,143	981	1,153	1,157	1,164	1,162	1,126	1,154	28
Nigeria	1,372	1,205	1,172	1,347	1,235	1,320	1,171	1,269	98
Saudi Arabia	9,114	10,531	10,602	10,358	10,150	9,988	9,055	8,967	-88
UAE	2,727	3,066	3,094	3,045	2,941	2,895	2,896	2,913	17
Venezuela	560	681	670	703	741	739	772	730	-42
Total OPEC	26,352	28,861	29,102	28,851	28,276	28,200	27,336	27,449	113

Notes: Totals may not add up due to independent rounding, given available secondary sources to date.

Source: OPEC.

اما در سال ۲۰۲۳، روند تولید نفت در کشور رو به افزایش گذاشت و پس از یک سال و چهار ماه، یعنی مارس ۲۰۲۳ (اسفند - فروردین) با تولید ۲ میلیون و ۶۹۴ هزار بشکه در روز از کویت با تولید ۲ میلیون و ۵۸۵ هزار بشکه پیشی گرفت و دوباره به جایگاه چهارمی تولید نفت اوپک بازگشت و کویت در جایگاه پنجم قرار گرفت، اما هنوز ۷۲ هزار بشکه با جایگاه سومی تولید اوپک فاصله داشت.

Table 5 - 7: OPEC crude oil production based on secondary sources, tb/d

Secondary sources	2021	2022	4Q22	1Q23	2Q23	May 23	Jun 23	Jul 23	Change Jul/Jun
Algeria	913	1,017	1,030	1,015	979	973	954	955	1
Angola	1,123	1,140	1,084	1,062	1,110	1,124	1,114	1,170	56
Congo	264	262	252	270	264	269	260	270	9
Equatorial Guinea	98	84	63	53	60	58	64	60	-4
Gabon	182	197	199	194	207	205	206	211	4
IR Iran	2,392	2,554	2,568	2,571	2,694	2,698	2,760	2,828	68
Iraq	4,046	4,439	4,505	4,372	4,135	4,135	4,162	4,203	40
Kuwait	2,419	2,704	2,712	2,684	2,585	2,555	2,550	2,558	7
Libya	1,143	981	1,153	1,157	1,164	1,169	1,162	1,110	-52
Nigeria	1,372	1,204	1,172	1,345	1,226	1,284	1,295	1,255	-40
Saudi Arabia	9,114	10,530	10,605	10,358	10,152	9,976	9,989	9,021	-968
UAE	2,727	3,066	3,094	3,044	2,940	2,894	2,895	2,900	5
Venezuela	553	675	663	696	735	743	734	772	37
Total OPEC	26,346	28,854	29,099	28,822	28,252	28,084	28,146	27,310	-836

در این بازه زمانی عربستان با تولید ۹ میلیون و ۲۱ هزار بشکه در روز، عراق با تولید ۴ میلیون و ۲۰۳ هزار بشکه در روز و امارات با ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار بشکه در روز، سه کشور بزرگ تولیدکننده نفت اوپک به شمار میرفتند، ضمن اینکه کویت با تولید ۲ میلیون و ۵۵۸ هزار بشکه در روز پنجمین تولیدکننده اوپک بود.

بازگشت ایران به جایگاه سوم تولیدکننده نفت در اوپک با وجود ماندگاری تحریم‌ها

این روند تا اوت ۲۰۲۳ (مرداد - شهریور) ادامه داشت تا اینکه تلاش کارکنان صنعت نفت به بار نشست و تولید نفت خام ایران بر اساس گزارش سپتامبر اوپک، با ۱۴۳ هزار بشکه افزایش به ۳ میلیون بشکه رسید که با پیشی گرفتن از امارات با ۲ میلیون و ۹۱۳ هزار بشکه، پس از عربستان و عراق جایگاه سوم را پس از مدت‌ها دوباره از آن خود کرد.

Table 5 - 7: OPEC crude oil production based on secondary sources, tb/d

Secondary sources	2019	2020	1Q21	2Q21	3Q21	Sep 21	Oct 21	Nov 21	Change Nov/Oct
Algeria	1,022	897	870	886	922	934	945	954	9
Angola	1,398	1,255	1,141	1,109	1,106	1,126	1,120	1,082	-38
Congo	324	288	271	261	258	264	275	261	-14
Equatorial Guinea	118	115	106	106	99	102	88	88	1
Gabon	215	195	185	186	186	197	176	184	9
IR Iran	2,356	1,988	2,218	2,440	2,482	2,483	2,483	2,474	-9
Iraq	4,678	4,049	3,881	3,940	4,053	4,142	4,149	4,240	91
Kuwait	2,687	2,432	2,328	2,356	2,445	2,470	2,502	2,531	29
Libya	1,097	367	1,175	1,151	1,154	1,149	1,155	1,140	-15
Nigeria	1,786	1,579	1,413	1,423	1,349	1,365	1,335	1,420	85
Saudi Arabia	9,794	9,182	8,445	8,502	9,536	9,646	9,766	9,867	101
UAE	3,094	2,802	2,610	2,644	2,762	2,790	2,829	2,850	21
Venezuela	796	500	517	514	535	542	610	625	15
Total OPEC	29,365	25,650	25,159	25,521	26,885	27,210	27,432	27,717	285

Notes: Totals may not add up due to independent rounding, given available secondary sources to date. Source: OPEC.

این در حالی است که عربستان با تولید ۸ میلیون و ۹۶۷ هزار بشکه در روز و عراق با تولید ۴ میلیون و ۲۷۷ هزار بشکه در روز در جایگاه‌های اول و دوم قرار دارند و امارات با تولید ۲ میلیون و ۹۱۳ هزار بشکه در روز در جایگاه چهارم و کویت با تولید ۲ میلیون و ۵۵۴ هزار بشکه در روز در جایگاه پنجم قرار گرفته‌اند.

شایان ذکر است ۱۳ کشور الجزایر، آنگولا، کنگو، گینه استوایی، گابن، ایران، عراق، کویت، لیبی، نیجریه، عربستان، امارات و ونزوئلا عضو اوپک هستند که هشت کشور عضو در این ماه افزایش تولید داشتند و بیشترین افزایش به مقدار ۱۴۸ هزار بشکه در روز به ایران تعلق دارد. پنج کشور باقی‌مانده نیز کاهش تولید داشتند که بیشترین کاهش به میزان ۸۸ هزار بشکه به عربستان اختصاص یافته است.

واکنش‌ها به صعود تولید و درآمد نفتی ایران در میان غول‌های نفتی جهان

دوشادوشی کشورمان با غول‌های نفتی جهان، موفقیت چشمگیری است که وزیر نفت در آیین رسمی گشایش هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌پلاست به آن بالید و با تأکید بر اینکه در آغاز به‌کار این دولت تولید نفت حدود ۲۰۲ میلیون بشکه در روز بود، افزود: امروز تولید نفت ایران با توان متخصصان ایرانی به روزانه ۳۰۳ میلیون بشکه رسیده و نکته مهم آن است که هرچه تولید نفت انجام می‌شود، یا در پالایشگاه‌های داخلی به مصرف می‌رسد یا به صادرات اختصاص می‌یابد. زمان آن گذشت که کاهش تکلیفی تولید نفت را در کشور داشته باشیم. این افزایش تولید و صادرات نفت با توجه به افزایش قیمت نفت در بازارهای جهانی اهمیت بیشتری دارد، زیرا پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد قیمت نفت پایان سال ۲۰۲۳ به بالای ۱۰۰ دلار می‌رسد.

بازگشت به جایگاه سوم کشورهای تولیدکننده نفت جهان، واکنش مسئولان و مقام‌ها را به‌دنبال داشت. نمونه آن انتشار مطلبی از علی بهادری‌جهرمی، سخنگوی دولت در حساب کاربری‌اش در توئیتر بود که نوشت: در گزارش جدید اوپک، ایران با وجود باقی ماندن تحریم‌ها، مردادماه به جایگاه سوم تولید نفت بازگشت.

افزایش تولید و صادرات نفت ایران در یک سال اخیر در گزارش‌های مراکز بین‌المللی و رسانه‌های معتبر نیز انعکاس ویژه‌ای داشته است. طبق بولتن آماری سالانه اوپک که پنجم و ششم ژوئیه سال ۲۰۲۳ میلادی (۱۴ و ۱۵ تیرماه) منتشر شد، میزان درآمد نفتی ایران در سال ۲۰۲۲ معادل ۴۲.۶ میلیارد دلار برآورد شده که در مقایسه با رقم ۲۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۲۱ و ۷ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۲۰ و ۱۹ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ افزایش داشته است.

در همین حال، اداره اطلاعات انرژی آمریکا به‌تازگی در گزارشی اعلام کرده بود جمهوری اسلامی ایران با درآمد ۵۴ میلیارد دلاری از صادرات نفت در سال ۲۰۲۲، در میان اعضای اوپک جایگاه پنجم را به خود اختصاص داد.